



# PRAVILA DUGOROČNE TRGOVINE

električnom energijom na berzanskom tržištu Crne Gore

Verzija 1.2

16/12/2020

Podgorica, Crna Gora

Na osnovu člana 21 stav 3 tačka 12 Statuta „Berza električne energije“ doo Podgorica i čl.241c tač.4 i čl.94 tač.4 u vezi čl. 129b tačka 2 Zakona o energetici („Sl.list CG“ br.5/16, br.51/17 i br.82/20), Odbor direktora na sjednici održanoj dana 02.11.2020, na predlog izvršnog direktora, donosi

## **PRAVILA ZA TRGOVANJE NA DUGOROČNOM TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE**

### **Član 1 UVOD**

- 1) Ovim pravilima definišu se i utvrđuju standardi i postupci trgovanja na dugoročnom tržištu električne energije (u daljem tekstu: Pravila).
- 2) Naručioci Postupka na osnovu svojih potreba definišu tačnu količinu energije, raspored i dužinu trajanja isporuke, posebno definisano za svaku trgovinu.
- 3) Količina energije može biti i varijabilni dijagram, što se posebno definiše kroz uslove predmetnog Postupka prilikom njegove objave.
- 4) Dijagrami profila isporuke u MW po satu, koji odgovaraju „lotovima“ energije koja se trguje na dugoročnom tržištu, biće dostupni samo registrovanim učesnicima koji će biti kontaktirani putem elektronskih poziva ili putem sredstava elektronskog informisanja.

### **Član 2 TRGOVANJE NA DUGOROČNOM TRŽIŠTU**

- 1) Trgovanje na dugoročnom tržištu se sprovodi u vidu organizovanja postupka nadmetanja za dugoročni profil energije (u daljem tekstu: Postupak). Organizator postupka (u daljem tekstu: BELEN) će na svojoj internet stranici objaviti obavještenja o planiranom Postupku na dugoročnom tržištu električne energije najkasnije 3 dana prije realizacije samog Postupka.
- 2) BELEN će svojim aktivnostima garantovati transparentan, fer i nediskriminatorski proces, te da je cijena postignuta u Postupku najpovoljnija ponuđena, konačna i obavezujuća.
- 3) U Postupku mogu učestvovati svi Ponuđači koji su registrovani na BELEN-ovom dugoročnom tržištu i to:
  - a) Registrovani Učesnici koji su blagovremeno platili godišnju članarinu, mogu bez ograničenja učestvovati u svim postupcima organizovanim u toku kalendarske godine za koju je članarina plaćena;
  - b) Registrovani Učesnici koji nisu platili godišnju članarinu, mogu učestvovati isključivo kao ponuđači ukoliko u skladu sa Iznosom naknada uplate naknadu za učestvovanje u pojedinačnom postupku, najmanje 2 (dva) dana prije sprovođenja istog.
- 4) U skladu sa ovim Pravilima, a po sprovedenom Postupku po svom nalogu, naručioci Postupka će sklopiti Odgovarajući ugovor o isporuci električne energije sa najpovoljnijim ponuđačem.

### **Član 3 PREDMET NADMETANJA**

- 1) Predmet nadmetanja je trgovina dugoročnim profilom električne energije za period ne kraći od sedam dana.
- 2) Ukoliko je predmet Postupka nadmetanja nabavka električne energije shodno članu 241c stav 4, Zakona o energetici u postupku nabavke može učestvovati samo ponuđač koji:
  - a) Ima potpisan ugovor o registraciji na dugoročnom tržištu;
  - b) Ispunjava druge uslove predviđene od strane naručioca Pozivom za nadmetanje.

- 3) Postupak se može sprovoditi i za profile u mjesečnom, kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem trajanju.
- 4) Postupak se sprovodi isključivo na Zahtjev naručioca u kom se precizno definiše tip trgovine (kupovina ili prodaja), rang prihvatljive cijene, količina energije i vremenski interval za koji se energija trguje.

#### **Član 4**

#### **REGISTRACIJA U POSTUPKU NADMETANJA**

- 1) Zahtjev za registraciju i učešće u pojedinačnom Postupku mora uključivati:
  - a) osnovne podatke o ponuđaču;
  - b) tražene dokaze o ispunjenju uslova koje propisuje član 3 stav 2.
- 2) BELEN će izvršiti provjeru Zahtjeva za registraciju i učešće svih učesnika koji su se kvalifikovali i po primanju istog obavijestiti o valjanosti kontakt osobu ponuđača putem elektronske pošte.
- 3) Na obavještenje BELEN-a o nevaljanosti Zahtjeva za registraciju i učešće ponuđač nema pravo prigovora.
- 4) Učešće na Postupcima je otvoreno za sve ponuđače koji su ispunili uslove iz stava 1 odnosno čiji je zahtjev potvrđen u skladu sa stavom 2 ovog člana. Nakon potvrđenog prava za učešće u Postupku, BELEN će poslati ponuđačima instrukcije o načinu predaje ponuda koje će učestvovati u predmetnom nadmetanju.

#### **Član 5**

#### **TEHNIČKA SPECIFIKACIJA PREDMETA NADMETANJA**

- 1) Ponuđač može ponuditi i snagu manju od snage za koju se sprovodi postupak, ali ne manju od 1 MWh/h.
- 2) Ponuđena snaga mora biti zaokružena na cijeli broj (1 MWh/h) i odnositi se na cijeli period isporuke.
- 3) Snaga isporuke, profil, vremenski period isporuke koji su predmet Postupka će biti objavljeni minimalno tri (3) radna dana prije Postupka na internet stranici BELEN-a. BELEN će takođe dostaviti obavještenja slanjem elektronske pošte na adrese koje se nalaze na spisku registrovanih Učesnika.
- 4) Ukoliko nije specifično naglašeno drugačije kroz objavu Postupka, ostali detalji vezani za tehničku specifikaciju predmeta Postupka biće u skladu sa Specifikacijom proizvoda koju objavljuje BELEN na svojoj internet stranici.

#### **Član 6**

#### **POVJERLJIVOST PODATAKA**

- 1) BELEN će u svojoj bazi podataka voditi evidenciju učesnika i ugovorenih Postupaka.
- 2) Podaci o učesnicima tretiraće se kao povjerljivi i biće korišćeni za realizaciju ugovornih obaveza. Istorijski pregled podataka o Postupcima i cijene postignute na njima biće dostupne na uvid svim zainteresovanim učesnicima.
- 3) Na osnovu odredbi ovih Pravila, BELEN će osigurati da ni jedna treća strana ne dobije pristup ili saznanja o pitanjima koja se odnose na poslovanje ili lične podatke naručilaca i ponuđača koje je BELEN saznao kroz registracije i transakcije, te neće iskoristiti takve informacije u bilo koje druge svrhe osim onih koje se odnose na aktivnosti povezane sa ovim postupkom.
- 4) Na osnovu odredbi ovih Pravila, naručioci i ponuđači se obavezuju da ni u jednom trenutku neće otkriti bilo kojoj osobi povjerljive informacije koje se odnose na poslovanje, poslove, kupce ili klijente BELEN-a.

## Član 7 SPROVOĐENJE POSTUPKA

- 1) Naručioci Postupka na osnovu svojih potreba definišu tačnu količinu energije, raspored i dužinu trajanja isporuke, posebno definisano za svaku trgovinu. Tako definisan Nalog se dostavlja BELEN-u kroz Zahtjev za organizovanje Postupka i postaje Predmet nadmetanja u skladu sa tačkama 5 i 6 ovog Zahtjeva.
- 2) Postupak će se održati najkasnije 3 (tri) radna dana nakon obavještenja o početku Postupka i objave na BELEN-ovoj internet stranici, te dostavom obavještenja elektronskim putem (e-mail) ponuđačima koji su se kvalifikovali.
- 3) Ponuda za nadmetanje, odnosno Nalog u sebi mora da ima jasno definisanu transakciju (kupovina ili prodaja) i cijenu koju Učesnik podnosi za predmet nadmetanja:
  - a) cijene se izražavaju u apsolutnom iznosu u EUR/MWh, bez PDV-a zaokružene na dva decimalna mjesta;
  - b) cijene sadrže sve troškove nastale do mjesta isporuke;
  - c) jedinične cijene bez PDV-a su nepromjenjive tokom trajanja ugovora;
  - d) ponuđači snose sve troškove, poreze i sva davanja nastala u vezi s isporukom električne energije do mjesta isporuke.
- 4) Ponude se dostavljaju na način propisan za dostavljanje Ponuda u obavještenju o organizovanom Postupku.
- 5) Ponude dostavljene van propisanog vremena definisanog od strane Naručioca poziva biće nevažeće.
- 6) Ponuđač dostavljanjem ponude prihvata predloženi tekst Odgovarajućeg ugovora.
- 7) Ponude koje ispunjavaju uslove iz stava 3 i stava 4 ovog člana biće upisane u listu ponuda. Rangiranje ponuda vrši se po kriterijumu najniže cijene, odnosno ponuda sa najnižom cijenom je prvorangirana na listi.
- 8) Ako su tokom Postupka primljene ponude za ukupnu količinu MWh/h koje su sumarno manje ili jednake traženoj količini MWh/h za nadmetanje po grupi, tada će sve ponude biti prihvaćene po cijenama iz ponude.
- 9) Ako su tokom Postupka primljene ponude za količinu MWh/h koja je veća od tražene količine MWh/h po grupi, tada se primjenjuje sljedeće pravilo:
  - a) Ponude se prihvataju po cijeni prema redosljedu ponuda, od ponuda s nižom cijenom prema ponudama s višom cijenom, sve dok se ne popuni cjelokupna količina MWh/h tražena na nadmetanju. Ako je količina posljednje ponude u redosljedu ponuda koje se prihvataju veća od preostale količine MWh/h tražene na nadmetanju, tada se takva ponuda prihvata samo u dijelu koji se odnosi na preostalu količinu energije tražene na nadmetanju koja je ostala raspoloživa za raspodjelu nakon prihvatanja ponuda s nižom cijenom u redosljedu ponuda u odnosu na takvu ponudu.
  - b) Ukoliko su dva (2) ili više učesnika Postupka dostavili valjane ponude s istom cijenom iz ponude, koje premašuju ukupno zahtijevanu odnosno preostalu količinu MWh/h traženu u Postupku, sistem odabira ponudu za preostalu količinu MWh/h na način da prednost imaju ponude onih ponuđača s ranijim vremenom pristizanja na osnovu digitalnog vremenskog zapisa dolaska ponude.
- 10) Ponude moraju biti valjane do isteka roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude definisanog u pozivu Naručioca.
- 11) BELEN sprovodi i nadgleda proces trgovanja te osigurava da se isti sprovodi u skladu sa ovim Pravilima.
- 12) Za sprovođenje trgovanja u Postupcima na dugoročnom tržištu električne energije, BELEN naplaćuje Učesnicima Naknadu koja se definiše Iznosom naknada.

- 13) Naknada se obračunava za Ugovoreni volumen trgovine koji se ostvari u toku Postupka, naplaćuje se Naručiocu i Učesniku i ne zavisi od fizičke isporuke.
- 14) U slučaju da se radi o varijabilnom dijagramu energije, po završetku isporuke izvršiće se količinsko usaglašavanje sa Naručiocem i Učesnikom, te na osnovu usaglašanih količina ukoliko je došlo do varijacije u odnosu na ugovorenu količinu, izvršiti kompenzacija fakturisane Naknade u odnosu na Stvarno isporučenu količinu energije.

## **Član 8 PONIŠTENJE PONUDE**

- 1) Učesnik koji želi da poništi Ponudu zbog greške, dužan je da o takvom zahtjevu odmah obavijesti BELEN putem telefonskog sistema što je prije moguće i ne kasnije od 15 minuta nakon podnošenja takve Ponude.
- 2) Isključeno je svako pozivanje na Grešku u trgovanju u odnosu na Ponudu te će se svaki zahtjev za poništenje Ponude smatrati nevažećim ako je:
  - a) zahtjev predat poslije roka iznesenog u stavu 1 ovog člana;
  - b) zahtjev predat kasnije od trideset (30) minuta prije Zatvaranja kapija za predmetni Proizvod.
- 3) Prilikom poništenja Ponude i predaje nove Ponude, vrijeme u kojem je predata inicijalna Ponuda neće biti rezervisano za Učesnika koji zahtijeva poništenje, nego će biti izbrisano iz spiska predatih Ponuda i vrijeme predaje nove Ponude će se smatrati kao relevantnim za tog Učesnika.
- 4) Naknada za poništenje, navedena u Iznosu naknada, naplatiće se za svaki zahtjev za poništenjem koji je predat BELEN-u, nezavisno da li je zahtjev doveo do poništenja Ponude ili ne.

## **Član 9 ZAVRŠETAK I OBJAVA REZULTATA POSTUPKA**

- 5) Listu ponuda BELEN dostavlja Naručiocu postupka i ponuđačima putem elektronske pošte upućene na adrese naznačene u Zahtjevima za registraciju, najkasnije u roku 2 h od završetka Postupka.
- 6) Naručilac Postupka će ponuđače o konačnoj odluci o izboru najpovoljnije ponude obavijestiti elektronskom poštom na adresu ponuđača naznačenu u Zahtjevu za registraciju i učešće u Postupku, po isteku roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude. Ponuđač ima obavezu da, bez odlaganja, potvrdi naručiocu Postupka putem elektronske pošte da je primio obavještenje o konačnoj odluci. Ako naručilac Postupka ne primi potvrdu ponuđača da je primio obavještenje o konačnoj odluci shodno ovom stavu, niti obavještenje ponuđača da nije primio obavještenje o konačnoj odluci, smatraće se da je ponuđač primio obavještenje o konačnoj odluci.
- 7) Naručioci Postupka imaju pravo da u svakom trenutku i bez navođenja razloga ponište Postupak ili djelimično prihvate ponude.
- 8) U slučaju da zbog bilo kog razloga Postupak ne uspije ili se ne održi, BELEN će na svojoj internet stranici objaviti datum i vrijeme novog Postupka.
- 9) U slučaju poništenja Postupka, BELEN ne naplaćuje naknadu.

## **Član 10 ISKLUČENJE ODGOVORNOSTI**

- 1) Naručioci Postupka i BELEN neće biti odgovorni za bilo kakvu štetu koja proističe iz:
  - a) nemogućnosti ponuđača da učestvuje u Postupku, uključujući nemogućnost nastalu zbog tehničke neraspoloživosti;
  - b) zakašnjenja u prijavi za Postupak;

- c) greške ponuđača prilikom dostavljanja ponuda;
  - d) prekida, odlaganja, poništenja, ili proglašenja neuspješnog Postupka.
- 2) Ponuđači preuzimaju na sebe sve rizike i shodno članu 157 Zakona o obligacionim odnosima pristaju da Naručilac postupka ili BELEN ponište, proglase Postupak neuspjelim, odnosno prekinu ili odlože Postupak iz bilo kog razloga i bez navođenja razloga, uključujući neraspoloživost BELEN-a u bilo koje vrijeme i u tim slučajevima neće potraživati bilo kakvu nadoknadu štete koja bi ponuđačima eventualno mogla usljed toga nastati.

### **Član 11**

#### **MJERODAVNO PRAVO, NADLEŽNOST**

- 1) Za ova Pravila mjerodavno je pravo Crne Gore.
- 2) U slučaju spora u vezi s ovim Pravilima isti će se riješiti pred Privrednim sudom u Podgorici.
- 3) U slučaju nastanka spora zbog različitog tumačenja Pravila na engleskom jeziku, mjerodavan je tekst Pravila na crnogorskom jeziku.

### **Član 12**

#### **UGOVORNI ODNOSI**

- 1) Naručilac Postupka će s ponuđačem/ima koji dostavi/e najpovoljniju ponudu/e potpisati Ugovor/e o najkasnije u roku definisanom u pozivu Naručioca.
- 2) Izabrani Ponuđač će najkasnije do dana potpisivanja Ugovora od stane Naručioca dostaviti garanciju za dobro izvršenje Ugovora, i to neopozivu bankarsku garanciju naplativu „na prvi poziv“ i „ bez prigovora“ sa rokom važenja od 30 dana nakon isteka Ugovora, izdatu od banke koja je prihvatljiva Naručiocu Postupka ili beskamatni novčani depozit, u iznosu definisanom u pozivu Naručioca.
- 3) Ako ponuđač/i, koji dostavi/e najpovoljniju ponudu/e, odustane/u od ponude u roku njene valjanosti ili odbije/u da potpiše/u Ugovor ili ne dostavi/e garanciju za uredno ispunjenje ugovora u obliku bankarske garancije odnosno ne uplati beskamatni novčani depozit, Naručilac Postupka može sklopiti ugovor sa sljedećim ponuđačem/ima prema redosljedu na listi ponuda. Naručilac postupka ima pravo da sklopi ugovor sa svakim sljedećim ponuđačem i u slučaju ako je ponuda pozvanog sljedećeg ponuđača na listi ponuda istekla, a pozvani sljedeći ponuđač sa liste ponuda pristaje da pod uslovima iz ponude na listi ponuda sklopi ugovor s Naručiocem postupka.
- 4) Dostavljanjem ponude ne nastaje ugovorni odnos između ponuđača i Naručioca postupka, te Naručilac postupka zadržava pravo da prihvati ili odbije bilo koju ponudu.
- 5) Dodatni uslovi Ugovornih odnosa mogu biti definisani kroz odgovarajući ugovor ili kroz uslove iz člana 3, stav 2, tačka b.

### **Član 13**

#### **PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

- 1) Pravila za trgovinu električne energije na dugoročnom tržištu stupaju na snagu danom objavljivanja na internet stranici BELEN-a.

#### **Prilozi:**

Prilog 1a: Zahtjev za učestvovanje u Postupku

Prilog 1b: Zahtjev za organizovanje Postupka